

## MEDEWERKING GEVRAAGD VOOR NIEUW DAGVLINDERONDERZOEK.

Met de uitgave van de 'Atlas van de Nederlandse dagvlinders' wordt officieel het landelijke inventarisatieproject afgesloten. Het opvullen van hiaten op de kaarten en de inventarisatie van overdag vliegende nachtvlinders blijft natuurlijk nog steeds mogelijk, maar er starten ook enige nieuwe onderzoeken.

### Drie nieuwe projecten

Om de vlinders in Nederland te behouden is erg veel kennis nodig over verspreiding en ecologie. Dit jaar zijn drie nieuwe projecten gestart van het landelijk dagvlinderproject waarvoor ieders hulp zeer welkom is.

#### 1. Bedreigde en karakteristieke dagvlinders (BKD)

Beheerders van natuurterreinen en openbaar groen en beleidsmakers zijn steeds meer bereid om rekening te houden met de belangen van de dagvlinders. Men moet dan wel informatie hebben over het voorkomen van de verschillende soorten en de eisen die deze stellen aan hun omgeving. Van de twintig meest voorkomende soorten is dit inmiddels redelijk bekend, maar van de overige 50 zeldzamere soorten is wel veel bekend over verspreiding en biotoopvoorkeur, maar voor gedetailleerde terreingebonden beheersadviezen nog onvoldoende. Om hierin verandering te brengen is het onderzoek karakteristieke en bijzondere soorten opgezet. Per kilometerhok zal worden onderzocht welke bijzondere soorten er voorkomen en in welk biotoop ze leven.

Ook losse waarnemingen van deze soorten kunnen op deze formulieren worden doorgegeven.

#### 2. Dagvlinders in kleine landschapselementen (DKL)

Een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van de dagvlinders in Nederland is isolatie van de populaties. Kleine landschapselementen als (spoor)wegbermen, slootkanten en houtwallen kunnen een belangrijke functie vervullen als leefgebied en verbreidingsbaan voor vlinders. In het oude inventarisatieproject hebben deze kleine landschapselementen te weinig aandacht gekregen.

Door het onderzoek kleine landschapselementen willen we te weten komen welke vlinders van deze elementen gebruik maken en hoe deze er uit zouden moeten zien om hun functie als verbreidingsbaan te kunnen vervullen, waarbij ook de ligging en de landschappelijke context zullen worden meegenomen. Het is niet de bedoeling dat alleen 'mooie' elementen worden onderzocht, maar ook 'gewone' in intensief gebruikt agrarisch land.

#### 3. Dagvlindermonitoring

Om het verloop van de vlinderstand door de jaren heen te kunnen volgen, is in samenwerking met het CBS het dagvlinder-monitoringproject opgezet. 1989 is hiervoor een proefjaar en in 1990 zal officieel van start worden gegaan. Monitoring wil zeggen dat eenzelfde route jaren achtereen eens per week wordt geteld. In Engeland heeft men al jarenlange ervaring met dagvlindermonitoring en de resultaten zijn bijzonder waardevol.

## MEDEWERKING GEVRAAGD !

Alle drie projecten zullen minimaal 4 jaar lopen en voor alle onderzoeken hebben we uw steun nodig. Als u denkt mee te willen werken dan kunt u zich opgeven door te bellen naar de Vlinderstichting (08370-24224). U krijgt dan de handleiding en waarnemingsformulieren toegestuurd.

#### Coördinatie Vlinderonderzoek

Kars Veling/Chris van Swaay  
Postbus 506; 6700 AM Wageningen;  
tel. 08370 - 24224

## SUBSIDIES

Het CBS te 's Gravenhage geeft subsidie zodat we één proefjaar het monitoring-onderzoek kunnen voortzetten. Het monitoring-onderzoek is een voortgang van het LDP, waarmee we de stand van zaken rond de Nederlandse dagvlinders in de gaten proberen te houden.

## VAN HET LEDENFRONT

Reden voor vreugde: de Vlinderstichting heeft de magische grens van duizend abonnees gepasseerd. Thans reikt de stand tot bijna 1200 abonnees en 68 donateurs.

## WERKGROEP SPHINGIDAE

Door mijn vertrek naar het buitenland is het voor mij onmogelijk geworden nog verder waarnemingen in te nemen en te verwerken. Ik hoop echter dat U al uw waarnemingen aan Pijlstaartvlinders blijft noteren zodat U ze te zijner tijd ter beschikking kunt stellen aan diegene die draad van het project weer oppakt. De gegevens die U de laatste paar jaar aan mij toe deed komen, gaan niet verloren. Te zijner tijd hoop ik hiervan in 'Vlinders' nog een verslag te kunnen publiceren. Intussen bedank ik U voor al Uw medewerking en vertrouwen,

J.C. Meerman, ex-coördinator werkgroep Sphingidae.

## In 't kort

### NIEUW TELEFOON-NUMMER!!!

Opgelet! Vanaf heden kunt u de Vlinderstichting beter bereiken op telefoonnummer

**08370-24224.** Op dit nummer zijn meerdere toestellen aangesloten, zodat duimen draaien bij de in-gesprektoon tot het verleden behoort. Hopen we.

### MARNIX TAX VERLAAT DE VLINDERSTICHTING

De Vlinderstichting is een dynamische organisatie waarin veel gebeurt. Zo heeft Marnix Tax met ingang van 1 juni 1989 de redactie van 'Vlinders' verlaten. Vanaf het prille begin van het tijdschrift heeft hij een belangrijke inbreng gehad. Diverse artikelen over ondermeer vlinderfotografie, interviews en natuurlijk de mededelingen van het Landelijk Dagvlinder Project kwamen van zijn hand. Vanaf 1 december 1986 richtte hij zijn redactionele werkzaamheden naast het coördineren van het LDP. De door hem geschreven Atlas van de Nederlandse Dagvlinders zal in augustus verschijnen. Marnix is de gelegenheid geboden om een management-opleiding te volgen. Deze opleiding zal zoveel tijd vergen, dat er voor de redactie geen tijd meer zal overblijven.

Marnix was een fijne collega om mee te werken en wij zullen zijn waardevolle inbreng dan ook node missen. Marnix, wij wensen je veel succes met je opleiding en bedanken je voor al het werk dat je voor het LDP en het tijdschrift hebt gedaan. Op één vraag zullen we nu geen antwoord meer krijgen: Marnix, wat is jouw favoriete vlinder?

### GULDEN PONY

De VVV te Bommel looft ieder jaar een prijs uit voor de dierenvriend van het jaar: de Gulden Pony. Dit jaar viel de Vlinderstichting deze prijs ten deel vanwege onze activiteiten om de Nederlandse dagvlinders te behouden. De prijs, een heuse pony, is op 14 augustus tijdens de jaarlijkse ponymarkt in Bommel aan onze voorzitter, de heer J.G. van der Made, uitgereikt. Aangezien hij niet over een weiland achter zijn huis beschikt is het dier meteen op de markt verzilverd.

# In 't kort

## ENQUÊTE VLINDERS

Eind vorig jaar heeft de redactie van *Vlinders* aan alle abonnees een enquête gestuurd. Het doel hiervan was om te weten te komen wie onze lezers zijn en welke wensen zij hebben ten aanzien van het tijdschrift.

Om te beginnen wil de redactie alle inzenders bedanken voor het invullen van de enquêteformulieren. Wij ontvingen bijna 300 formulieren; dat is bijna de helft van het totaal aantal verstuurdde enquêtes. Vanwege de drukke werkzaamheden in verband met het Vlinderjaar verschijnen de resultaten iets later dan we gepland hadden. Toch willen wij u ze niet onthouden.

De overgrote meerderheid van de inzenders bestond uit mannen (78%), daarna vrouwen (20%) en nog enkele organisaties (2%). De leeftijdsverdeling was als volgt: 6% was tot 25 jaar oud, 53% was tussen de 25 en 44 jaar oud, 30% was tussen de 45 en 64 jaar oud en 11% was boven de 65 jaar oud.

Lezers van *Vlinders* bleken ook zelf actief met vlinders bezig te zijn: 81% actieve naast 19% niet-actieve abonnees. Uit de enquête bleek verder dat 33% van de inzenders meedoet aan het Landelijk Dagvlinder Project. Van de 67% niet-LDP-medewerkers is 72% toch actief bezig met vlinders (kweken, fotograferen e.d.) en dat is zeker opmerkelijk.

Over *Vlinders* waren de inzenders over het algemeen goed te spreken. Ze vonden de artikelen gemakkelijk leesbaar en inhoudelijk goed te volgen. LDP-medewerkers zouden graag meer wetenschappelijke artikelen willen zien. Niet LDP-medewerkers daarentegen wilden juist meer illustraties en foto's in *Vlinders*. En zo ziet u hoe de meningen uiteen kunnen lopen. Grote eensgezindheid was er over de onderwerpen waar u meer over wilt lezen. Met name beheersmaatregelen, nachtvlinders, ecologie van vlinders, trekvlinderonderzoek (werd veel gevraagd door LDP-medewerkers) en algemene informatie over vlinders werden veel gevraagd. Inmiddels heeft ons tijdschrift een gedaanteverwisseling ondergaan en proberen wij nu aan uw wensen tegemoet te komen, zoals in het mei-nummer, waarin het beheer in natuur- en stedelijke gebieden centraal stond. Wij zullen in de toekomst langs

## SPECIAAL IN HET VLINDERJAAR

### Achterhoek folder en poster

In het kader van het Achterhoekproject heeft de Vlinderstichting, gesubsidieerd door o.a. de provincie Gelderland, een speciale Achterhoekfolder samengesteld. De omslag van de folder is tevens op posterformaat uitgebracht.

### Vlinders terug van weggeweest

In samenwerking met het Noorder Dierenpark Emmen is een boekje gemaakt met de wel-sprekende titel: *Vlinders terug van weggeweest*. Het boekje is een kleurrijk geheel met prachtige foto's van diverse fotografen en bevat veel wetenswaardigheden over vlinders. Meer informatie leest u in de Vlinderwinkel.

### Kleurenkaarten

Waarschijnlijk vroeg u zich al af wat die prachtige kleurenkaart daar toch in het midden van dit nummer van *Vlinders* doet. Samen met de Nederlandse Stichting Gehandicapte Kinderen is een set van tien kaarten met prachtige kleurenfoto's uitgegeven, waarvan bijgesloten kaart er één is. Voor f12,50 (niet-donateurs f15,-) kunt u een set bestellen. Tot 1 november hebben we de kaarten in de aanbieding: 2 sets voor f22,50 en 3 sets voor f30,-. Leuk om kado te doen!

### Fietsen voor de vlinders

Sterpolis schadeverzekeringen organiseerde op 2 juli j.l. in Geldermalsen, Tiel en Culemborg een fietstocht met als motto 'Fietsen voor vlinders'. Ondanks het slechte weer kwamen er toch nog 192 mensen die de elementen durfden te trotseren, opdagen. De opbrengst van de fietstocht, te weten f750,-, ging naar de Vlinderstichting.

## AGENDA

| Plaats          | Datum              | Aktiviteit            | Waar/door wie                            |
|-----------------|--------------------|-----------------------|------------------------------------------|
| Aalsmeer        | 1 tot 22 sept      | tentoonstelling       | Openbare bibliotheek                     |
| Heemstede       | 1 tot 22 sept      | tentoonstelling       | Ecodroom, MEC-Heemstede                  |
| Alphen a/d Rijn | 26 okt             | lezing                | Wereld Natuur Fonds-Alphen               |
| Warmond         | 17 aug tot 14 sept | expositie vlinders    | Galerie 'De Pomp', Dorpsstraat 38        |
| Nieuwegein      | 18 sept tot 8 okt  | tentoonstelling       | Kinderboerderij 'IJsselstee'             |
|                 | 22 sept            | lezing                | 'IJsselstee'                             |
|                 | 23 sept            | vlinderdag            | 'IJsselstee'                             |
| Houten          | 29 tot 31 sept     | kindervakantiefestijn | info-krant, informatie: tel. 03404-74541 |
| Groenekan       | 4 sept             | lezing                | Dorpshuis Groenekan                      |
| Ede             | 2, 3, 9 en 10 sept | vlinderwandeling      | ANWB                                     |

## NIEUW LESPAKKET

Verspreid over het hele land zijn scholen bezig of bezig geweest met het levend materiaal en het lespakket 'Vlinders in de klas' van de Vlinderstichting. In het kader van het Vlinderjaar zullen er in september op veel plaatsen schoolprojecten over vlinders zijn. Speciaal hiervoor verschijnt het lespakket 'Vlinders en hun omgeving'. De scholen in de westelijke Achterhoek ontvangen hierbij een (gratis) aanvulling. In een van de volgende nummers van 'Vlinders' kunt u een verslag hierover lezen.

deze ingeslagen weg doorgaan, want een tevreden lezer is de beste reclame voor ons blad.

Er kwamen veel leuke, originele tips en suggesties binnen waar de redactie zeker rekening mee zal houden. Velen van u vroegen om plaatsing van kleurenfoto's om *Vlinders* aantrekkelijker te maken. Helaas is dit financieel vooralsnog niet haalbaar. We besloten om *Vlinders* een groter formaat te geven, waarin plaats is voor meer (en duidelijker leesbare) artikelen en

## TWEEKLEURIG HOOIBEESTJE OP HOGE VELUWE VERDWENEN?

Ondanks alle moeite is het ons dit jaar niet gelukt het Tweekleurig hooibeestje (*Coenonympha arcania*) op de Hoge Veluwe vast te stellen. Het ziet er naar uit dat de soort de koude, natte zomer van 1988 niet heeft overleefd in het Nationale Park, of dat de aantallen van deze vlinder uiterst gering zijn geworden.

Jan de Gooyer

meer foto's en tekeningen. En dat voor dezelfde abonnementsprijs! Om dezelfde reden blijft *Vlinders* ook een kwartaaltijdschrift. Maar wie weet..... als het aantal abonnees blijft groeien, kan ook hier verandering in komen. In ieder geval is deze enquête van grote waarde geweest en zal de redactie gebruik maken van de vele ideeën om elk kwartaal een kwaliteitsblad op uw deurmat te laten neerploffen. Daar kunt u op rekenen!

Erik van Tiel.